

De worsteling om het leven.

Men heeft Psalm 88 weleens de psalm van het zwakke oogenblik genoemd. Ik zou wel wenschen, dat wij vele van zulke zwakke oogenblikken beleefden! Want daar wordt in dit leerdicht door Heman geworsteld om het leven, in het geloof geworsteld om het leven. Deze psalm staat niet laag, maar hoog, heel hoog! Hier is een Jakob, die zich vorstelijk gedraagt met God. Hier zijn de lijdzaamheid en het geloof der heiligen! Hier vinden wij waarlijk een psalm, een lied voor den opperzangmeester onder de kinderen van Korach! Hoe houdt deze man met zijn melancholische handen het leven vast, hij moet dat doen, hij kan dat doen, omdat hij God vasthoudt. Luister slechts naar dat krachtige begin: Heere, God mijns heils! Dat geloovig begin stempelt heel dit lied tot een geloofszang zoo krachtig, dat het nauwelijks ergens zijn wedergade vindt! Daarmede is het verdere van dezen psalm niet in strijd. De dichter klaagt niet omdat hij geen God heeft, hij klaagt juist omdat hij een God heeft. Hij lijdt als een geloovige, want hij heeft God in zijn lijden ontmoet. En geen lijden is wezenlijk, wanneer wij daar God niet in gekend hebben. Hij lijdt niet, omdat hij geen God heeft, maar juist omdat hij een God heeft. Dat is het eigenlijke van zijn lijden: de toorn Gods. Wij hebben daar mogelijk dogmatisch wat moeite mede, want wij weten immers de oplossing zoo goed, de Toorn Gods is immers door Christus ten volle gedragen? Maar dat beteekent nog niet, dat wij de handen over den buik kunnen vouwen en zeggen: wie doet mij wal? Al heeft Gods recht niets meer van ons te vorderen, Zijn liefde is in grooten ijver over ons ontbrand, opdat wij als Zijn Volk zouden uitkomen in de wereld. Deze actie van Gods heiligheid tegen Zijn Volk is veel wezenlijker dan wij ons haar gewoonlijk voorstellen. O, wij maken daar begrippen van, vrome Satzen, maar de Bijbel durft het lied van de smart te zingen zonder er één couplet af te doen. De Bijbel durft te spreken van oordeelen, die beginnen bij het Huis Gods. Dat heeft Heman gedaan, maar hij heeft het geloovig gedaan. Zijn psalm is een zeer bijzonder geloofslied, dat een zoo krachtig geluid laat hooren, dat wij nauwelijks de ooren gelooven kunnen. Hij doet niet zooals veelal de Oud-Testamentische vromen, hij brengt zijn zaaksgerechtigheid niet naar voren, maar als een metalen klank schallt het door dit lied: één pleitgrond slechts! Wat is voorts deze Heman een bidder geweest! Op zijn zeere knieën buigt hij zich neder, zijn gewonde handen strekt hij naar God uit. Hoeveer is hij niet gevorderd in het voornaamste stuk der dankbaarheid! Hij zegt niet gemoedelijk van het lijden: O, dat hindert niet, dat is zeker goed voor mij! Neen, hij smeekt: Heere, neem Uw Hand weg! Wij vergeten weleens, dat er ook een gereformeerde gebedsgenezing is! Hij blijft roepen, ook als hij de verhooring niet ziet. Hij bergt zijn smeeking niet kalmpjes weg in het kabinet der onverhoorde gebeden, maar hij worstelt met God, biddend slaapt hij in en biddend wordt hij wakker. Ondanks alles houdt hij vast aan de waarachtigheid Gods, hij redeneert niet: Gods Verbond komt niet altijd uit! De redeneeringen, waarmede wij de anti-nomiën trachten te verzoenen, bevredigen den dichter niet meer. Hij smeekt: Laat mijn gebed voor Uw Aanschijn komen. Zoo vinde nog ons sterfuer ons biddend voor een ongeloovige vrouw, een afkeerig kind, een afgedwaald volk!

Is dit een psalm zonder slot? Heman wacht op Gods oplossing, hij construeert er niet zelf één. Maar er is in Gods Boek wel een slot op dezen psalm en er is in Gods Raad wel een antwoord op uw gebed. Heman zingt: Uw hittige toornigheden gaan over mij, Uw verschrikkingen doen mij vergaan! Maar het is mij alsof ik de tegenreel antwoord hoor geven: Een oogenblik is er in Zijn Toorn, maar een leven in Zijn goedgunstigheid, des avonds vernacht het geweest, maar des morgens is er gejuich.

N. B.

aandeel nam, brak de oppositie los. Er ontstond strijd. Van weerskanten werden brochures geschreven. Protesten werden ingediend bij de betrokken kerkeraden. Kort voor de synode van Kalamazoo, 1924, kwam de zaak voor de classes. En van de classes ging de zaak naar de synode. De synode van Kalamazoo legde de kwestie der gemeene gratie vast in de bekende drie punten. Deze leorden, dat er behalve de zaligmakende genade Gods, die alleen de uitverkorenen geldt, ook een niet-zaligmakende genade „gunstige gezindheid” in God is, die algemeen is, waarin ook de verworpenen deelen, zooals mede moest blijken uit de prediking des evangelies aan alle menschen; dat er een werking des Heiligen Geestes is, buiten de wedergeboorte om, waardoor de zonde in den natuurlijke mensch en in de samenleving werd gestuit; en dat door een invloed Gods op hem de natuurlijke mensch in staat wordt gesteld burgerlijk goed te doen. Vervolgens sprak de synode uit, dat de verklaagde broeders in de grondwaarheden,

rechtigheid en goed bestaat een onderscheid, waarover heele folianten volgeschreven kunnen worden. Wat is nu door de synode uitgesproken? Waar tegen zegt men „neen”, als men het doet?

Zet ik de drie volzinnen der synode, die thans in een bijzin (oratio obliqua) gegeven zijn in een hoofdzin, in oratio recta, dan heeft de SYNODE niet meer dan deze drie dingen gezegd:

a. „Volgens Schrift en Confessie staat het vast, dat er, behalve de zaligmakende genade Gods, bewezen alleen aan de uitverkorenen ten eeuwigen leven, ook een zekere gunst of genade Gods is, die Hij betoont aan Zijn schepselen in het algemeen” (hierna volgt dan weer verwijzing naar plaatsen, die dit gevoelen als vaststaande moeten bewijzen; men zou derhalve met eenig recht kunnen zeggen: 'tis een bloote historische bewijsovervoering om te toonen, dat het in de confessie vaststaat; maar wij allen persoonlijk kennen in de belijdenis uitspraken, die een bepaald gevoelen als voor haar vaststaande demonstreeren, terwijl we toch niet elken grond, waarop dat gevoelen geacht wordt te steunen, aanvaarden, ook al doet de confessie het).

b. „Volgens Schrift en Confessie is er zulk eene betuigeling der zonde” („zulk” een betuigeling; maar „zulk” kan hier niet beteekenen: „een zoodanige”; dan toch zou de aard, of werking, of bedoeling dier betuigeling moeten aangegeven zijn; genadige, dan wel niet genadige: „organische”, dan wel niet-„organische”. Elke nadere qualificatie ontbreekt evenwel; met „zulke” wordt alleen bedoeld: „de betuigeling der zonde in het leven van den enkelen mensch en in de samenleving”).

c. „Volgens Schrift en Confessie kunnen onwedergehoorden, hoewel onbekwaam tot eenig zaligmakend goed zulk burgerlijk goed doen”. (Hier staan we weer voor het woordje „zulk”. Het ziet op het agendumpunt: het DOEN van zoogenaamde burgerlijke gerechtigheid. Even verder wordt gesproken van een invloed Gods op den mensch zoodanig, dat de mensch in staat wordt gesteld burgerlijk goed te doen. Wat voor invloed het evenwel is, een genadige invloed, dan wel een andere, een „organisch” werkende, ja dan neen — die probleemstelling is in de discussie immers opgekomen — daarover zwijgt de synode.)

Nu kan de één zeggen: zie de punten in hun lijst: de lijst is algemeene genade. Ze hebben allerlei gronden om dit postulaat aannemelijk te maken. De Hoeksema zelf heeft de drie punten dan ook herhaaldelijk in die lijst gezien, en ze met die omlijsting bestreden. Anderen evenwel willen maar liefst geen woord meer zien vastgelegd, dan strikt historisch bewijsbaar is. Ze zijn — terecht — niet erg gebrand op te veel formules, die het denken maar in den weg staan in een kerk, die confessioneel getrouw is.

Welnu, eerst als over al die thans nog open kwesties beslist is, eerst dan kan men weten wat men aan elkander heeft. Ik geef niemand hier de schuld; schuld-vragen zijn na 15 jaar minder actueel dan in den aanvang, en de kinderen zullen niet dragen de ongerechtigheid der vaderen. Open vragen: algemeene genade, een dogma, ja dan neen? Gezindheid Gods, ja dan neen? Heusche gunst, dan maar „een zekere gunst” (zoo staat het er). Betuigeling alleen in het kwade, of ook in het goede? Genadige invloed, of een andere? Organisch werkende, ja dan neen?

Alleen wie op die vragen bescheid geeft, weet waar hij aan toe is wat de kwestie der gemeene gratie betreft. En waar die kwestie toch heusch gerezen is, meen ik, dat de strijd nog zwaarder worden moet. Hij moet tot die punten doorgevoerd worden.

Want, alleen waar in dezen zin de strijd zwaar genoeg geworden is, komt de echte vrede: uiteengaan wie in den grond oneens zijn, en hijeen komen, wie in den grond samenstemmen.

K. S.

De Hareeniging Der Christelijke Gereformeerde En Protestantische Gereformeerde Kerken. (II.)

Toch gaat het daarom niet aan, om aan te dringen op de vereeniging van al wat op aarde zich noemt met den naam van kerk. Ofschoon het te begrijpen is, dat men, gedrongen door een vurige begeerte naar een verkeerd opgevatte eenheid der Kerk zich dikwijls liet verleiden om door macht of kunstmatige middelen, door syncretisme en verloochening van beginsel, zulk een eenheid tot stand te brengen, toch mogen we onze medewerking aan zulke bewegingen niet geven. De verdeeldheid in de Kerk op narde is nu eenmaal een feit. Hetgeen zich kerk noemt op aarde mag zeker allereerst worden onderscheiden in ware en valsche kerk. Tot de laatste moeten zeker gerekend worden die zoogenaamde kerken, die in het geheel niet meer rekenen met den Woorde Gods en menselijke wijsheid verkondigen, in plaats van het evangelie van Christus, die hebben afgerekend met de breede grondslagen van het Christendom, zooals de Godheid van Christus, de verzoening door Zijn bloed, de opstanding en de wederkomst van den Heiland. Maar ook hetgeen nog in breeden zin des woords tot de ware kerk moet worden gerekend, omdat het Woord Gods er in meerdere of mindere mate bekend is en verkondigd wordt, bestaat in allerlei graad van zuiverheid. Er is verschil in zuiverheid van confessie, verschil in betrekking tot de bediening der sacramenten, verschil in kerkregering en verschil in vorm van eeredienst. Afgedacht zelfs van de valsche kerk, gaat het niet aan, om al wat nog enig recht heeft op den naam van Kerk onder één kerkelijk dak te brengen. Reeds om praktische overwegingen zou dit onmogelijk moeten worden geacht. Maar veel zwaarder weegt het feit, dat de hoofdberoeping der Kerk op aarde is om Gods Woord zuiver te bewaren en te ver-

kondigen, en dat door zulk een poging tot fusie de waarheid niet slechts zou worden verduisterd en meer en meer vervalscht, maar eerlang ook geheel verloren zou geraken. Vooral hierom heeft de Kerk de roeping tot voortgaande reformatie, opdat zij tegenover allerlei verkeerde invloeden van binnen en van buiten de waarheid mag kunnen blijven bewaren en handhaven, zoo wel als verder ontwikkelen. Mede hierom kan een kerk de roeping hebben, onder bepaalde omstandigheden, waar het binnen een zeker kerkverband onmogelijk wordt gemaakt om de waarheid zuiver te bewaren, tot terugkeer en afscheiding. En eindelijk is het juist hierom de roeping van elken geloovige, om zich te voegen bij die kerk, die naar de overtuiging zijns harten de zuiverste openbaring is van het lichaam van Christus. „Er is”, zegt Bavinck, „groot verschil in de zuiverheid van de belijdenissen en de kerken. En naar de zuiverste hebben wij te staan en te streven. Wie daarom tot de overtuiging komt, dat de Protestantische kerk beter is dan de Roomsche, en de Gereformeerde zuiverder is dan de Lutherse of Remonstrantse of Doopsgezinde, heeft, zonder daarmede zijne kerk als een valsche te oordeelen, deze te verlaten en bij de andere zich aan te sluiten. En in de eigen kerk te blijven, in weerwil van veel onzuiverheid in leer en leven, is zoo lang plicht, als zij ons niet verhindert, om naar de eigen belijdenis getrouw te zijn en, zij het ook indirect, ons niet dwingt den menschen meer te gehoorzamen dan Gode”. (Dogm. IV, 347.) En wij voegen hieraan toe, dat wie het anders doet, eenvoudig de valsche kerk in de hand werkt. En dit beteekent tevens, dat zoo iemand verhindert wordt in eigen kerk naar de zuiverheid der waarheid te belijden en te wandelen, en er geen andere kerk in den omtrek is, waarbij hij zich zou kunnen aansluiten, hij geroepen is te streven naar een nieuwe en zuivere openbaring der kerk op aarde.

Vandaar, dat gereformeerden altijd nadruk hebben gelegd op de kennis van de kenmerken der ware kerk. Gewoonlijk werden drie, soms ook twee van zulke kenmerken genoemd. Ze zijn: de zuivere verkondiging van Gods Woord, de rechte bediening der sacramenten, en de handhaving der kerkelijke tucht. Deze drie staan echter niet los naast elkander, en kunnen ten slotte alle herleid worden naar het eerste: de zuivere verkondiging van het Woord Gods. Waar de zuiverheid van Gods Woord gehandhaafd blijft, daar zullen ook de sacramenten naar dat Woord worden bedienend, en daar zal ook de kerkelijke tucht worden gehandhaafd. Bovendien is, zooals we reeds zeiden, het de hoofdberoeping der Kerk om Gods Woord te bewaren en te verkondigen en in het midden der wereld te belijden. Waar Gods Woord is, daar is de Kerk; waar de kerk is, daar wordt Gods Woord bewaard, geloofd, beleden, verkondigd en in praktijk gebracht. Waar Gods Woord het zuiverst wordt bewaard, geloofd en beleden en verkondigd, daar is de zuiverste openbaring van het lichaam van Christus. Bij die kerk hebben we ons te voegen. Voor de zuiverheid dier kerk hebben we te waken. De eenheid dier kerk hebben we te bewaren. En van haar hebben we gescheiden te houden al wat tot openbaring komt als niet tot haar behoorend.

Voor ons is die zuiverste openbaring van de kerk op aarde zonder eenigen twijfel de gereformeerde. Dit moet zonder eenige aarzeling worden uitgesproken. De zuivere bewaring van het Woord Gods beteekent, naar onze innige overtuiging, de handhaving der gereformeerde waarheid, zooals deze ligt uitgedrukt in de Drie Formulieren van Eenigheid. Naarmate een kerk dichter bij de gereformeerde waarheid leeft is zij meer zuiver; naarmate zij van die belijdenis afwijkt, is zij in mindere mate zuiver. Wie dit niet zou willen aanvaarden, nam het nog nooit ernstig met eigen belijdenis. En wie dit niet openlijk durft uitspreken, met name in onze dagen, is ontrouw aan de waarheid Gods. Het staat dus, met het oog op onze samenkomst en samenspreking aldus, dat al wat op den grondslag dier gereformeerde belijdenis staat, die belijdenis handhaaft en in het leven tot openbaring brengt, bij elkaar behoort. Zij, die die belijdenis omhelzen, behooren of onder één kerkelijk dak te leven; of, waar taal en afstand dit onmogelijk maken, als zusterkerken met elkander in correspondentie te treden. Maar het is ook evenzeer waar, dat al wat van deze belijdenis afwijkt, hetzij in leer of leven of beide, gescheiden moet blijven, of gedwongen moet worden, om zich van de gereformeerde kerken af te scheiden.

Hierover zijn we, naar ik meen, het allen eens.

Nu bestaan er, sedert 1924 ten onzent twee kerkgroepen, de mogelijke vereeniging waarvan het onderwerp onzer bespreking is. Deze kerkgroepen waren vóór 1924 één. Beide belijden te staan op den grondslag van de Gereformeerde Belijdenis, zooals uitgedrukt in de Drie Formulieren van Eenigheid. Over en weer beschuldigt men elkander echter van afwijking van die belijdenis. De oorzaak van haar gescheiden leven sedert 1924 zal ik trachten zoo objectief mogelijk te beschrijven. Er ontstond ongeveer 1920 verschil van meening over de kwestie der gemeene gratie. Een paar broeders, daartoe gedrongen door een steeds toenemenden geest van wereldgeleijkvormigheid, die zich op meer dan één wijze in de kerken openbaarde, zoo wel als door het streven van sommigen in de kerken naar een bredere interpretatie van de gereformeerde waarheid, het tot openbaring komen van wat destijds dikwijls een „nieuwe mentaliteit” werd genoemd, en door het feit, dat deze „nieuwe mentaliteit”, schoon de Kuyper van de antithese niet willende, dweept met Kuyper's „gemeene gratie”, dachten zich op dit „leerstuk” in, vergeleken het met Schrift en belijdenis, en kwamen tot de slotsom, niet slechts, dat de naam gemeene gratie of algemeene genade niet deugde, noch ook, dat we behoefte hadden aan een betere voorstelling of verdere ontwikkeling dier leer, maar dat de leer zelf in beginsel niet in overeenstemming was met de gereformeerde wereld- en levensbeschouwing, en dies diende te worden verworpen. Reeds in 1919 had ondergeteekende als mederedakteur van „The Banner”, in verband met zijne beschrijving en waardeering van het Noachietisch verbond, niet onduidelijk zijne gevoelens omtrent deze leer openbaard. Destijds kwam echter niemand tegen zijne voorstelling op. In verband met de bekende Janssenzaak echter, waaraan ondergeteekende een werkzaam

beide in 1924
oe dit zij, laat
niet aan denk,
verdenken van
id. Eerder staat
j niet zwaar

weet hoe moei-
aan één te gaan
wordt.

oel het zóó.
moeite van den
te waard is, en
eval ons op de
hls beantwoord
geding is, heeft
pste beteekenis,
i de kwestie op
i kan aan het
lest, en wie er
n conflict rijst,
e zijde de con-
gebracht wordt,
nen toont aan,
rouw in twijfel
n, stel, dat het
n, het raam der
geval werkelijk
scherp mogelijk
n meeningen of
te, wat hij met
t, en de draag-
i kerkelijk „ja”
rie.

n 1924 gevallen
in het christe-
en willen, in
Vooralnog laat
de kwestie van
n geheel liggen,
at me niet om
et raam, waar-
de dogmatische
g van de synode
n thans buiten
or den dag ge-
namen van chr.

ds Hoeksema's

ie, als vreemde,
lijke poging om
inkomt, en den
24 te Kalamazoo

is ongetwijfeld
rie punten van
e kan men hen
om de opvattin-
stijds te Grand
e, globaal gene-
en den anderen
ien denke maar
leden week aan
igste ontkennen,
in de algemeene

destanders valt
uit den eersten
van onzekerheid
n. De Hoeksema
„The Standard
en tijd wel nie-
jongste synode
teld, en dat we
tbouwen op het
gd. Tot een be-
men. Er bestaat
synode genomen,

rs over en weer
st der besluiten
sch-dogmatische

issie van Prae-
Best. Maar in
en' volzinnen —
t' beginnen, we
met geen woord
: staan de drie
st, ja, of neen?
auteurs zeggen
die commissie
nt, heeft, strikt
t aangekondigd,
ods jegens alle
de synode zich
e eigenlijke uit-
ZINDHEID niet
kan zeggen: de
; de ander kan
impunt, rakende
te GERECHTIG-
aak der synode
te vergeefs. Er
Tusschen ge-